

Д Е Ш Ъ

НАУЧНО-ПОЛИТИЧЕСКО СПИСАНИЕ.

ИЗЛАЗЯ ВСЪКА СРЪДА.

Однесенията за ДЕНЬ биватъ годишни и ще са предплатени за една година. Годишната за на всъщностъ въ Турската Държава е четири (4) сребърни меджидиета, а за останалата частъ на Държавата, една златна турска лира. Настоящите сж договорни за стойността на листоветъ, за които сж тѣ поръчалъ. За вѣсти и за други частни помѣствания, ще са плаща по 3 гр. на реда.

управлението на ДЕНЬ, ще са испраца на право до Ступанина въ Списаньето: П. П. Карапетрова, въ Цариградъ на Асма-алтъ, Чаушбаши, 6. — Писма, не освободени отъ пощенски разноски и безъ подписка, никакъ не са приематъ. — Испрацанитъ за обнародване писма или други записки, били тѣ обнародвани или не, не са връщатъ назадъ.

НАРОДЕ, САМЪ СИ ПОМОГНИ!

Да са оплаквани, да виками противъ злото, да дигами връва до небето за нѣкои злоупотреби, намъ иде твърдѣ гръмки. Това, което не струваме, то е то са не погрижваме, дѣто си не даваме трудъ да потърсимъ радикаленъ ъкъ противъ злото. Ний казвами това нижги и ще го казвами вижги. Ний сками да ни чуятъ онѣзи, които иматъ очи а не чуватъ, иматъ очи а не вижатъ. Ний казвами това на тебе, Български народе, защото не искаш да си помогнеш самъ.

Ти са оплакваш отъ нашествията на различни пропагандисти изъ твоитѣ краца; ти викашъ противъ множеството злоупотребления на нѣкои калугери; ти забличавашъ публично чрезъ печата нѣзи изедници или замджии, и всѣкакви агалари, които ти вадѣтъ и фѣтнѣнѣ жбци; ти най-подиръ кълнешъ онѣзи желати, шарлатани хекими, които, като паразитни животинки сж са впили въ твоето тѣло, хранятъ са отъ кръвта ти, поижтъ са отъ пота и сълзитѣ ти, насищатъ са отъ мѣкитѣ ти, а въ заплата безчестятъ личността ти.

Ти правишъ всичко това, като мислишъ че испълиявашъ венчката си длъжностъ. Но колко си измаменъ! Колко си измаменъ, народе, като мислишъ че тѣни твои викове и крѣсѣци ползуватъ колкото конопѣно зърно за намаляване на твоитѣ злочестии.

Нѣ! народе, не ползуватъ тѣзи твои прости оплаквания тѣи както ги правишъ ти сега. Срѣдоточното Правителство е, което трѣба да ги чуе, което трѣба да ги узнае. Инѣкъ тѣ не могатъ да ти бждѣтъ за никаква облага. Инѣкъ, вирѣчь така както правишъ ти да са оплаквашъ само и само чрезъ вѣстници-тѣ, не ще принесе онѣзи ожидаанна полза, която имашъ предъ видъ.

Това ти трѣбва да разберешъ най-добрѣ. Това ти трѣбва да размислишъ и да изучишъ както трѣбува внимателно.

Нека дадемъ единъ ясенъ и достъпенъ за всѣкого примѣръ, че само чрезъ личнитѣ и прѣки средства, ний можемъ да помогнемъ на своитѣ домашни злочестии.

Множко годинки сж, какъ изъ различнитѣ краища на нашата татковина са слушатъ жаловити оплаквания отъ злоупотрѣбията на лже-хекимитѣ Цин-

цари, Гръци или Арнаути Яналии. Множко годинки сж, какъ тѣзи наши гости располагатъ въ нашенско съ единъ голѣмъ авторитетъ, обиколени славою и честию и носени на крилу вѣтренно. Множко годинки сж, при това какъ нѣкои отъ насъ кадимъ тѣмянецъ, палимъ имъ свѣщци, наричамъ ги *ексохотима* и *сильори* и плащамъ имъ скѣпо и прескѣпо за дѣто ни поуватъ, за дѣто ни маскарятъ името и дѣто ни затриватъ чадата, братята и сестритѣ.

Ний сми хора доволно чудновати! Додѣто едни отъ насъ виками противъ злото, други го закрилятъ съ венчката си сила и даже го милуватъ като най-голѣмо добро.

Е, добрѣ! какво ищете вий сега отъ нашата обхода? Да са отървемъ отъ много заслужившитѣ ескулапови касани? Да са отървемъ отъ тѣзи мазници, които мрѣсятъ «високото и благороднѣйше искусство на медицината?»

Нашия хекимъ-башия е шарлатанинъ, невѣжа, нехрани-майка, развратникъ, паплатой и не знаемъ какъвъ чортъ, пишатъ отъ единъ градъ. Нашия киръ-ятросъ е касанинъ, янъ-кеседжия, мрѣсникъ, отъ илचितѣ му никой до сега не е видялъ никаква полза, викатъ отъ друго мѣсто. Нашия синьоръ тонко не го бива ни за слива; той измори тука орталжка; той обезчести дѣ-да-й-си жени и момѣ; той нанесе срамъ не на една честна душа; пишатъ отъ трето мѣсто.

И съ това нашитѣ допвеници мислятъ че сж свършили голѣма работа!

Че това което пишете е истина, ний го чухми и чухми. Но . . . но какво правите вий тамо за да са отървете отъ вашитѣ собствени паразити? — Нищо или комахай нищо. Защото, ако вършахте що-годѣ, то хекимъ-башията отколѣ трѣбаше да си обере крушитѣ изъ вашия градъ; киръ ятрето ви отдавна щѣше да ви покаже ишкиня си и синьоръ тонко щѣше да са стори че го нема йоще о-време.

Искате ли да направите това? — Ако искате, вий можете: тѣзи дума трѣбва да проникне въ мозгитѣ ви. Нищо полесно отъ това.

Въ столицата има единъ *компетентинъ* по тѣзи работа: *Медицинския Съветъ*, въ кръга на който вляза и тѣзи служба, сирѣчь надзора на различнитѣ лѣкари изъ Държавата. Този съветъ издаде преди време една заповѣдь, споредъ която никой лѣкаръ или спицеринъ не може да занимава лѣкарска

или спицерска служба въ Държавата, безъ да е издържалъ испитъ въ Медицинското тукъ училище.

Разбира са, че този съветъ не ще стане да иде отъ градъ въ градъ, отъ село въ село да търси дѣ има такъвъ къорави и сакати хекими, да имъ нека испитъ, да предирва кадърни ли сж или нѣ.

Съветъта е издалъ заповѣдь, която трѣбаше да приложатъ въ дѣйствиѣ държавнитѣ чиновници по областитѣ. По различни причини чиновницитѣ, нека кажемъ, не извършили това. Тогазъ?

Тогазъ населението въ онзи градъ, дѣто е шарлатанина хекиминъ, трѣбва съ единъ рапортъ, съ една просба да са отнесе до медицинския съветъ. Ний сми увѣрени, че тѣхното прошение ще хване мѣсто, ще са земе подъ внимание.

Ето, народе, пѣтя изъ който трѣба да вървишъ въ това обстоятелство. Ти трѣба да търсишъ лѣкъ на болката си тамъ дѣто има лѣкъ. Длъжни сми въ край да ти кажемъ това: «дѣтето додѣ не заплаче, майка му не му дава янка.»

ПО ИГИЕНАТА.

Игиената на въздуха.

II.

Въ статийката си подъ заглавие «За въздуха», ний показахми научно основнитѣ начала, връзъ които почива игиената на дихателнитѣ пѣтища, все като порасправихми за жаловитото стоење, въ което са намѣрватъ въ това отношене кѣщята и заведенята по нашенско.

Като продължимъ, ний ще покажемъ тозъ пѣтъ на читателитѣ си практическитѣ средства, които могатъ да са зематъ за да осигорятъ редовно на нашитѣ дробни орджия такава въздушна храна, която да бжде здрава колкото е възможно повече.

Преди венчко у насъ има едно праздно върване, единъ предразсѣдѣкъ дѣто гледатъ на вънкашния въздухъ, като вредителенъ на здравьето. А трѣбва да знаете, че нищо не е по-вредително отъ затваряньето отъ всички страни на прозорцитѣ въ една стая, съ цѣлъ да са заварди отъ влияньето на вънкашния въздухъ.

Изобищо по насъ прозорцитѣ на кѣщитѣ са затворени винжги, дору хартийни ремички са залѣпятъ за да затулятъ разстрозитѣ за да не позволяватъ така

влизанъето на външния въздухъ, слѣдователно подновяванъето на вжтрѣшната, на стайната атмосфера.

Е добръ! този обичай, който са гледа като спасителенъ и полезенъ за здравето, е причината на болести и нерасположения, които виждате въ членоветъ на челядитъ. Често вий слушате да ви казватъ: боли ма глава; вне ми са свѣтъ; тежко ми е; немамъ иштахъ. А не подиръ много тѣзи лѣгатъ въ постелка . . . . . Често пкти тѣ ставатъ смъртна жертва на едно праздно вѣрване, на невѣжеството.

Потрѣбно е да са увѣримъ въ тѣзи влази презъ прозорцитъ принася здравье и животъ, когато онзи въздухъ, който влази презъ вжтрѣшнитъ врата причинява ни болестъ и слѣдователно смъртъ.

Други обичай не по-малко гибеленъ е този дѣто избиратъ за спални стаи такива мѣста, които не отговарятъ ни най-малко за това. Така нашитъ гостоприимни стаи сж най-широки и най-чисти; когато съвѣмъ противното е съ стайтъ дѣто спимъ, дѣто си почивама. Въ това природно отпочиванье нашето тѣло запълня загубитъ, които е почувствовало презъ дългитъ часове на будното стоене. Въ това стоене бѣлитъ дробове вдихатъ въздуха съ точностъ да го употребятъ за правянъето на кръвъ, основно начало на нашето живѣне.

Прочее, съвѣмъ потрѣбно е да са зематъ най-голъми предпазвания за да са введе въ стайтъ дѣто спимъ най-чиста атмосфера, защото запазванъето на добро здравье зависи отъ повече или по-малко добрата каквина на въздуха, що дишама во време на спанъето си.

Въ много мѣста изъ нашенско, тѣзи първа гигиеническа потрѣба са презира и не изпълнява. Не само сиромаситъ, ами и богатитъ не обръщатъ голѣмо внимание на своитъ спални. «На ли ще са спи нѣколко часа, то дѣ и да било; стига зимъ да е топло, а лѣтъ хладно, казватъ нашитъ и свѣршватъ съ толкозъ. Дору въ тѣхнитъ кѣция вий едвамъ ли ще намѣрите нѣкоя стая, която би отговорила на гигиеническитъ условия за спанъето. Между това, това капитално питање трѣба да са земе въ сериозно внимание защото са отнася за дългожизненостъ на човѣчеството.

Освѣнь немаренъето, което са съгледва изъ нашенско върху игиената на въздуха во време на сънь, ний трѣбва да притуримъ, че когато сме будни, имама множество лошава навици, които спомагатъ за разболяванъето на дихателнитъ органи. Напримѣръ, въ много градища населението като нема мѣста за разходка, обржгнжло е да стон въ заспалната и непровѣтрена атмосфера по цѣли седмици; да гълта всѣкакви прахове и мизми и да са разболѣва безъ време отъ нечистотии.

Ето извора на грѣднитъ болести по насъ.

Празнитъ вѣрвания трѣбва да са поразятъ! Невѣжеството трѣбва да са разпрѣне! Тъмнината трѣбва да са размахне. Ввредъ видѣлина!

Преди всичко нашитъ спални трѣбва да бждѣтъ широки, лесни за провѣтрание и изложени на сльце и видѣло; прозорцитъ трѣба да са оставятъ по цѣль день отворени; въ една спалня не трѣба

да спятъ множество души, както става по насъ; никога да са не спи на най-долния катъ, ами всѣкога въ горнитъ катове дѣто провѣтрание, сирѣчь промѣняванъето на въздуха е лесно; да са дише чистъ и свободенъ въздухъ по полето и градинитъ; градскитъ жители да правятъ расходки вѣтъ отъ града; най-носль по много пкти на деня да са поема въздухъ изъ дълбоко, тѣй що въздуха да може да проникне во всички келйни (селюль) на бѣлитъ дробове. Особито това послѣднѣо упражненне необходимо е за онѣзи лица, които иматъ слаби гърди.

Тѣзи, които умрудени поради работата си да стоятъ все на едно мѣсто, длѣжни сж да правятъ всѣки день по полвинъ часъ тѣлесно упражненне (гимнастика), катъ са качатъ по нѣколко пкти и слаятъ по стѣлбитъ, като са расхождатъ на горѣ на долъ, да играятъ и прочее.

Друго правило, което не трѣбва да са забравя, е да са очистюватъ миазмитъ, които ставатъ най-много отъ гиризитъ и отъ помийницитъ, които отравятъ живота и го свѣршватъ безъ време.

Никога въ спалнитъ не трѣба да са задържатъ за много време китки цвѣта, които като повѣнатъ не бива да ги хвърляма въ двороветъ или при кѣцията. Курницитъ сжщо трѣбва да бждатъ отдалечени до колкото са може повече.

Съ една дума, всички трѣба да са убѣдимъ въ тѣзи истина, потвѣрденна отъ науката и отъ опита: че бѣлитъ дробове некатъ храна здрава и изобилна било на полето, било на мѣста издигнжти.

Кѣцията, които сж поставени по-край блата или по-край морето сж влажни и сж изложени на миазмитъ, които са распрѣсватъ изъ тѣзи водни свѣрталища.

КРАТКИ РАСКАЗИ

отъ

ПОЛИТИЧЕСКАТА ИКОНОМИЯ.

VI.

Преди да свѣршиж своитъ раскази, нека скратиж въ нѣколко реда забѣлжкитъ, които желая да ви дамъ по единъ пльенъ начинъ.

Човѣкъ, който нема освѣнь вещественнитъ сили, които му е дарила природата, е едно отъ най-слабитъ сжщества измежду животнитъ. Така, наградата на чисто механическата работа, която състон въ казаннитъ сили, ще бжде много слаба, дори нищожна, тя не ще бжде еднаква дору на толкозъ, колкото струва поддържката на нѣкое товарно животно.

А чрезъ какво човѣка става силенъ, могщъ? ще попитате вий. — Въ отговоръ на това азъ ви казвамъ: чрезъ своя развитъ умъ. Съ помощята на ума си човѣкъ завоевава орѣдията, които употребява за своя услуга, тѣзи желѣзни и челнчани роби, които работятъ подъ негова заповѣдь, които извѣршватъ чудесни дѣла, безъ да участвуватъ въ потрѣбението на произведенията.

Тѣзи силни машини, които изработватъ едно несмѣтно число отъ всѣкакви произведениа не са облачатъ, не ядѣтъ, и ако пиятъ много, то пиятъ само вода,

и това не вреди твѣрдъ никому. Всичкитъ произведениа на тѣзи машини, управлявани отъ човѣческия разумъ, на тѣзи сѣчива съ които са е обржжяла човѣшката мисль, спомагатъ за да распрѣсвятъ една по-голъма охолностъ, да намалаятъ голѣмото сиромашество, което са намѣрва въ свѣта; защото, азъ са завръщамъ на онѣзи точка отъ която трѣгнжхъ. Политическата икономия са занимава нѣ само съ богатството и народитъ; тя има йоще за предметъ на маляванъето на бѣдността, която тежи врѣтъ голѣма часть отъ обществото.

Употребяванъето на тѣзи силни инструменти, на тѣзи машини, които човѣкъ е употребилъ за свои служители, уголъмява произведението по единъ огроменъ начинъ.

Желалъ бихъ да ви привеждъ много примѣри, но ще сж задоволиж само съ единъ, защото смѣтамъ да свѣршиж по-скоро.

Трѣба да е нѣкоя довольно *бабаитинъ*, за да дигне единъ товаръ отъ сто и петдесетъ килограмми. Малцина сж онѣзи, които нема да паднжтъ подъ този товаръ. Но единъ добъръ конь, единъ отъ онѣзи бавареки конье, които са виждатъ изъ улицитъ на Лондонъ, тегли лесно хиляда килограмма; а единъ локомотивъ (желѣзнопжтенъ паренъ казанъ) тегли самси една вѣрволица отъ шестстотинъ хиляди килограмма.

Таквазъ е разликата на силата на човѣка и на силата на сѣчивата, които той е умѣилъ да завладѣе и подчини на себе си.

Жално ми е че не ми позволява мѣстото да ви расправиж тозъ пжтъ нѣщо за Веевѣтската Изложба въ Лондонъ на 1862 г. Отъ него расказъ вий цѣхте да видите дѣ хората сж най-сиромаси, а дѣ най-богати. Вий цѣхте да са увѣрите че човѣкъ е най-сиромахъ, най-окаанъ тамъ дѣто нема нито сигурностъ, нито собственностъ, нито капитали. Пѣхте да са убѣдите, че като сигурността става по-голъма, като собственостъта са ползва отъ една по-пльна здравина, като капиталитъ порастятъ, стоенъето (хала) на всички става по-добро. Нека ви кажиж баремъ това, че въ Лондонската Изложба е имало единъ параходъ който отивалъ съ една таквазъ сила, която била равна на силата на 7000 парни коня. Тукъ единъ конь-парни са разбира поне два обикновенни коня снажни и добръ хранени.

Има и друго нѣщо. Обикновенния конь, като поработи седмь-осемъ часа, уморява са, вече не може; потрѣбно е да си почива. Парния-конь може да работи по цѣли дни и ноци, безъ да са умори. Което ще каже, че двигателната сила на лондонския пароходъ бѣше на повече отъ 40,000 конье. Каква конница! Въ голѣмитъ бойове никога комахай не сж са нареждали на една линия 40,000 коня за една битва. То е една огромна конница, която казана на единъ пароходъ влачи презъ неизмѣрвания Океанъ.

Тукъ съмъ длѣженъ да са спрж и да са непростирамъ на повече развиванье предмета си. Между това надѣвамъ са и други пжтъ да са срѣцнемъ и разгоримъ върху нѣкон питаия, които трѣба да занимаватъ всѣки членъ отъ обществото.

Щѣхъ да повторѣж това, което ви приказахъ въ нѣколко разказа; но за да не са отдалечѣж, по-добрѣ намислихъ да ви приведа тукъ нѣколко редовце, които повтарятъ вѣрно моята мисль. Азъ ги извличамъ изъ едно малко списание: *За работническата плата*, отъ III. Лехарди дьо Болио, професоръ на Политическата Икономия въ Хено. Тѣ досѣгатъ най-интересната точка, питањето за пълната хармония, която трѣбува да съществува между интереситѣ на предприемача и интереситѣ на работника:

«Всичкото общество са интересува за добротестината на работника. Това противоборство, което нѣкои искатъ да режѣтъ, че съществува измежду интереситѣ на работническитѣ разреди и интереситѣ на тѣзи, които притежаватъ сечивата на работата е гнуснавъ предразсѣдѣкъ, омразно празновѣрване, на което сѣтнини сѣ окаянность и теглила; за повечето, намаляване на общата добротестина и опасность за обществото. . .

«Обществото ще са призове да са на-слаждава на една частъ отъ непозната добротестина какъ въ онзи день, когато работничитѣ разбератъ че е за тѣхна полза да са размножатъ капиталитѣ, защото размножаваньето на капитала иска и повече работни сили; въ онзи день когато тѣ проумѣятъ, че намѣсто да правятъ клетва отъ умраза на капитала, тѣ сѣ длѣжни да си помогнатъ братски ступанина за да придобие и да умножи капитала, макаръ че тѣ не могатъ никога да го добиятъ; въ онзи день, когато капиталиститѣ и патронитѣ разбиратъ че тѣхния интересъ е привързанъ въ размножаваньето на работнитѣ извори и че работничитѣ не могатъ да станѣтъ много, честни, разумни и силни, освѣнъ когато имъ са заплаща добрѣ.

«Да са уголѣми прочее добротестината, нравственото и умственото стоење на работническитѣ разреди; това трѣба да бѣде предмета на постоянната грижа на ступанитѣ, на богатитѣ, на заможнитѣ, и това е въ тѣхна собствена полза. . . .

Слѣпия и глухия егоизмъ, мрачната и остарѣла рутинна вика къмъ заможния, къмъ ступанина:

«Държѣж работника, сиромаша въ невѣжество и въ окаянность, радвай са за неговата непредвидливостъ, за неговитѣ недостатѣци, пороци, нехай за неговитѣ злочестини, така ще можешъ да го задържишъ подъ своята зависимость; така ти ще имашъ ефтина (бадихава) работа.

Отъ друга страна криворазбранния социализмъ, като разбужда страститѣ на работника вика му:

«Омраза къмъ богатия и ступанина, който са зове твой господаринъ и чорбаджия, който та тычи и глта всичкото произведение на твоя трудъ; омраза къмъ капитала, който та мжчи; омраза къмъ машинитѣ, които грабватъ отъ рѣцѣтъ ти твоята собствена работа; омраза къмъ собственостьта, която прави богатия да става всеѣки день по-богатъ, и сиромаша всеѣки день по-сиромашъ; издавай и мами ступанина, съспивай капитала, строи машинитѣ, изгори работничитѣ на различния трудъ, граби, плѣчкосвай собственоститѣ и ти ще бѣдешъ свободенъ.»

А отъ своя страна, ний ще кажемъ на богатия, на ступанина:

«Обичай сиромаситѣ, работничитѣ си, отдалечавай отъ тѣхъ причинитѣ на бѣдността, стой буденъ върху тѣхната охрана, развивай въ тѣхъ нравственостьта и човѣшкото достоинство чрезъ наука, чрезъ примѣръ, и твоята добротестина ще бѣде слѣдствие на тѣхната, защото покаченната плата, то е ефтинъ трудъ.»

А на сиромаша, на работника, ний ще кажемъ:

«Обичай богатия, ступанина, защото неговитѣ интереси, добрѣ разбираи, сѣ тѣсно свързани съ твоитѣ. Спомагай му да уголѣми и задържи капитала, орѣдне за добротестината и за свободата, извори на заплатата; радвай са отъ размножаваньето на машинитѣ, които та освобождаватъ отъ най-тежкитѣ работи, защото тѣ спомагатъ дору и на тѣзи, които нематъ.»

А пакъ на всички ний ще кажемъ: «Обичайте са единъ други, помагайте си, защото и богати и сиромаси, и работници и ступани, виѣ всички сте братя, всички сте солидарни членове на голѣмата социална челядь.»

Това не е празно бълнуване. То е дѣйствителностьта на нѣщата.

Думата, която тукъ припомнимъ: «въскачанье заплатата, ще каже ефтино купенъ трудъ», тя има голѣма смисълъ. Като не ще можъ сега да я развия, нека поменѣ баремъ че тогазъ работника е доволенъ, неговата веселость, неговото благодарение развиватъ всичкитѣ му сили; тогазъ той не хаби напраздно ни време ни вещество; предава са съ присърдце на работата, която му е предадена и труда му става наистина ефтинъ.

Всеѣки отъ васъ знае това. Единъ каждренъ, вѣщъ работникъ, спечелва най-добри денье, и разумния предприемачъ търси всекога масторъ работникъ, макаръ че ще му плати повече; а зашто това? — Зашто заплатата награжда единъ по-дѣятеленъ и по-разуменъ конкуретъ, доставя ефтино произведенията.

Разберете това! интереситѣ, всичкитѣ интереси са намѣрватъ помирени сѣ помощьта на по-разумния и сѣ по-производителния трудъ, йоще и сѣ този, който са търси повече, който са распрозира и развива въ здравина подъ влияньето на равни за всички закони, благороденъ вѣнецъ на новото време, на новото общество.

НОВИ СПИСАНИЯ И КНИГИ.

ГРАДИНКА. — Излѣзла е четвъртата книжка на *Градинка*, издавана отъ редакцията на *Училище*, на която градинаръ е г. Илия Р. Блѣсковъ. Съдържаньето на тѣзи четвърта книжка е слѣднѣно: Бѣдний вечеръ; — Ивановъ день; — Вреда отъ пияньето. — Въспитанье. — Ученьето. — Спестяване. — Разни. — Особито е интересно и хубаво написана статийката: Бѣдний Вечерь, който ний привождаме тукъ буквално. Тя ще задоволи, вѣрвами, читателитѣ ни, които не сѣ видѣли и прочели йоще *Градинка*.

БѣДНИ ВЕЧЕРЬ. — Весело и драго е човѣку, когато той живѣе помежду своитѣ си,

когато има кому да са порадва и кой да му са радва, и когато си прави своитѣ старовременни народни обряди и обичаи въ бащината си кѣща. Ако ти не си разваленъ човѣкъ и похабенъ отъ много пречуване и отъ много ходене по свѣта, то трѣбва да обичашъ това, што е твое, што ти е оставало отъ дѣда, отъ баба; трѣбва да го вардишъ и да му са радвашъ. Да земемъ за примѣръ бѣдния вечеръ. Както щете, а бѣдния вечеръ е милъ за сѣки Славенинъ, пакъ зашто да не е и за сѣки Христенинъ? — Не знаемъ. — Азъ съмъ живѣлъ и между Гърци, и между Влахи, и между Русси; празнувалъ съмъ при тѣхъ бѣдния вечеръ, нѣ не намѣрихъ това, што желеа сърдцето ми. Всечко чуждо. Нѣ въ нашено не е така. Въ насъ бѣдния вечеръ има нѣкаква си нравствена топлина и душевна веселба. Зная, че мнозина отъ нашитѣ високоучени щѣтъ са позасмѣ на това, и рѣ-щѣтъ белки, че е голѣма глупость да обичаме тия просто-народни обичаи, които нематъ нищо свѣсно, та да имъ са радваме. Ако щѣтъ, нека са смѣятъ. Ако да не би били тия народни обичаи, които сѣ ни обличавале, то Гърцитѣ отколѣ щѣхъ да ни испогрѣчатъ. Свещени сѣ за насъ народнитѣ обичаи; нѣ повечето отъ тѣхъ ние днесъ сме ги умѣрили, както сме умѣрили оборовѣтѣ и сѣдѣникитѣ, за които другъ пакъ щемъ поговори. За сега нека си кажемъ какъ са е правилъ Бѣдния Вечерь по насъ така, както сме го запомнили отъ малки.

Срѣщо Коледа, вечерьта, още отъ рано видимъ, че са прибира всичкото домакинство, сички сѣ радости. Въ огнището лѣжи заровена пита, на камината на веригата висѣ черно котле, въ което са вари хошаѣ; край огнището кинятъ гърнета съ бѣлъ бобъ, черъ бобъ и леща. Ето ти старата домакиня, баба, петъркули питата изъ огнището, отърси я съ отрепката, остърже я съ угриката и я сложи на софрата, дѣто нарѣдѣтъ паници съ варенъ бобъ, леща, сушени круши, орѣхи и медъ. Радватъ са старитѣ, подкачатъ дѣцата, пакатъ съ нетърпенье кога да насѣдѣтъ; искатъ тѣ по-скоро да си отчюнатъ отъ топлата пита (погача); ще имъ са да си поквасѣтъ медѣтъ, искатъ да си срѣбжѣтъ хошаѣецъ. А питата мирине, мирине на хубаво, като да са е некла не за вѣдене, нѣ за мирисанье.

— Ехъ! кога щѣтъ сѣ обра, викатъ дѣцата, още какво шета тамъ баба изъ вѣщи? шо прави мама въ пруста?

По ето че иде баба и носи емѣшъ (*) наричатъ съ пепелъ и малко жаръ, ето че иде и тейко и носи бѣклица съ вино.

— Добъръ вечеръ, дѣщица, за много ви годинъ, казва той и посѣдне край огъня.

— Далъ ти Богъ добро, тейко, и тебе за много годинъ, и подкачаме отъ радость.

— Хайди приберете са и насѣдѣйте около софрата.

Ние насѣдваме и грабнемъ заведнѣшъ лѣжичитѣ въ рѣка.

— Чакайте дѣца, казва дѣдо, не бързайте; трѣбва по-напрѣдъ да учетемъ софрата, да са прекръстимъ и да са помолимъ на Коледа.

Ние пакъ настанемъ цемъ, нещемъ, и молитвага са захваща . . . .

Ако нѣкои отъ дѣцата сѣ ходиле на школа, прочитатъ молитвага *Ядиль узози и наситляся*: ако ли не, то баба подаде емѣша на дѣда, спусти отгоръ вѣзъ огъня една бучка тамянецъ, дѣдо са прекръсти и захваща да кади около софрата и прѣдъ светицитѣ, дѣто гори кандило. Когато кади, той си бѣбре и чете това, што е чолъ и запомнилъ отъ дѣда пона другитѣ години: *Христово раждается славите; Рождество твое Христе Боже наш; а ние стоимъ около софрата, кръстимъ са мирно умѣлени. Щомъ са свѣрши каденьето, баба зема една тенция, и туря на нея по-малко отъ манжитѣ, отсипва и малко пепелецъ отъ емѣши и малко неварена леща. Сичко това са употребява отъ сѣтнѣ за лѣкъ: сѣ лещата лѣкуватъ спаничавитѣ овце, а сѣ пепела изгонватъ таласжми и караконджали. Подиръ това дѣдо расчюпва питата на малки парченца, потопа ги въ меда и ни подава. Бѣденето захваща; сичко тая вечеръ е весело. Като са растрѣби софрата, нарѣдимъ са край огъня и захванемъ да пѣемъ:*

«Замжчи са Божа майка,
Хей коладе, мой коладе,
Да си роди млада Бога . . . .»

(*) Емѣшъ е желѣзото, което е на край ралото до чраслото, чраслото върви нарѣдъ, пори земята, а емѣша отподиръ подема на дебело прѣстьта.

Цѣла нощъ сънъ та не хваща, защото знаешъ, че посрѣдъ нощъ ще дождѣтъ добри гости коледници. Ето безъ да усѣтишъ, и нощъта са пресполвила. Изъ селото, наведижджъ, кучета лавватъ; зачюянтъ са викове аминъ, и котаци съ два крака напъватъ са, да мечатъ. Ето ти ги че дошли и у дома. Баба, едвамъ задремала, стане, порастрие си очитъ и имъ отвори. Млади момци коледници нахълтатъ въ къщи и запѣятъ:

«Богъ са роди, коладе, коладеле,
Снощи вечеръ, каладе, коладеле;

Стани ми нинъ, господине,
Тебъ пѣемъ, Бога славиамъ,
Отъ Бога ти много здравье;
Колко листа по гората,
Толковъ здравье въ тѣзи къща.»

Едни пѣватъ, други благославятъ, други викатъ аминъ; а пакъ хитри котаци, распелели са изъ двора, по судурмата, салтъ мечатъ и миткатъ. Баба са не свѣрта въ къщи; тя шета ту вѣнъ, ту вѣтрѣ, и глѣда да не откраднѣтъ нѣщо. За коледниците не е грѣхота, ако откраднѣтъ на бѣдния вечеръ бахуръ или кърпавица; а комуто откраднѣтъ, нему са смѣятъ, че не е добъръ ступанинъ като не умѣе да си пази имането. Слѣдъ като надарятъ коледниците съ кравай, набученъ съ нѣкоя пара, испроводятъ ги, а ние бързаеме да си полѣгнемъ. Едвамъ що поздрѣвнемъ, ето че захопалъ дядо попъ клепалото. — Хайде булка, хайде моче, избѣбре дядо, като са понадигне отъ халището, хайде стани приготи дръшките на дѣцата, умий ги и ги преоблѣчи, че да идемъ о време въ черкова, зере знаешъ ли на днешния денъ какъвъ натискъ става? За то трѣба отъ рано да идемъ и да са настанимъ.

Като чюемъ това ние отъ радостъ, не чакаме и да ни викатъ: напскачаме отъ халитъ (халища) и захващаме да си искаме, кой пс-трата антерийка, кой новитъ червени бутушки, кой напѣстрената си съ гайтанъ нова а-бичка; нарадваме имъ са, облечемъ ги, и ето че дядо и тейко са приготвили; земемъ сички по двѣ воценички въ рѣчка, дядо напредъ, ние подиръ, и хайде въ черкова. Тамъ стоимъ до отпустъ, исцякаме дяда попа на олгаренитъ вратица, комкаме са и послѣ това бърже, бърже измъкнемъ са изъ навалицата и тичешката додемъ си у дома за да са смѣрсимъ. Синца са радваме и скачаме около мама, а тя стои като сърдита. — Мъртвички вие, каже тя, — на васъ е весело драго, ами я менъ питайте какво ми е, като неможихъ да си вта-самъ да ида и азъ въ черква? Днесъ за мене като че не е Коледа. — Хайде, мамо, пакъ ти утрѣ ще идешъ; днесъ ние са прекръстихме по ведижджъ и за тебъ, кажемъ ние. Тя са позаемѣе, помилва ни и свѣтъ иде, та са преоблѣче; исправи са прѣдъ светлицата, припали си воценичка и са прекръсти; баба ѣ подаде нафора, която е донѣсла загнѣната въ книжка, и свѣтъ сѣднемъ да си разговѣемъ.

Г-нъ И. Блъсковъ вѣставя, че е приготвилъ за печатане *Пилъ Баща*, приказка изъ народния животъ. Книгата ще излѣзе 12 коли на осмина. Цѣна 8 гр. Който иска да стане подписникъ, да испроводи името си до Книжарницата *Дановъ* въ Руссе.

Съкратена История на Умственото Развиване въ Европа. Таквозъ е заглавието на една книга, която ще излѣзе на свѣтъ следъ нѣколко време и която е превелъ отъ руски г. Атанасъ Т. Илневъ, изъ Стара-Загора. Тукъ сме длъжни да приведемъ нѣколко думи отъ самото обевление за тѣзи книга, което имами на рѣчка:

«Ако по ума си човѣкъ е станалъ господаръ на сичката природа, казва преводача, то и развиваньето на ума въ народитъ трѣба да бѣде едно отъ най-важнитъ изучаваня на ученитъ хора. И наистина въ най-ново време трима знаменити въ науката мѣже направиха огромно успѣхъ въ този клонъ отъ човѣшкитъ знания. А пакъ руския писателъ Писаревъ, за да направи мислитъ на едного отъ тѣхъ, именно на Американца Дрепера, да ги разумѣятъ колкото е възможно по-вече читатели, извадитъ е едно съкратение отъ прочутото

Дреперово списание. Това съкратение ние сме превели на български и ще го издадемъ. Писаревъ расправя просто и ясно, какъ малко-по-малко народитъ въ Европа се отгървали отъ тежкитъ вериги на незнаинето и суевѣрието, оште и кои сж биле причинитъ, дѣто сж пречили или помагали да се развие тѣхния умъ. Както видите, съдържанието на книгата е твърдъ важно и поучително.

«Преводача са надѣва, че сѣки ученюлюбивъ Българинъ на радо сърдце ште приеме тази книга и ште са подпише за спомогачъ. Особено умолява читалищата и женекитъ дружества по България да се погрижатъ за събиране на спомогачи. — Имената ще са испрачатъ или на-право до преводача въ Стара Загора, или до Печатницата на Карапетровъ въ Цариградъ.»

При тѣзи думи на преводача, ний не щемъ да приложимъ отъ себе си други, освѣнъ да го сърадвами въ хубавия изборъ на предмета, съ който са е занималъ. Когато излѣзе на бѣлъ свѣтъ поменъ-щемъ нѣщо повечко за този му трудъ.

ЧЕ КАКЪ ЛИ ДА НЕ ТЪЖА АЗЪ?

Че какъ ли да не тѣжа азъ,
Любезний друже, братко,
Че какъ ли наедно съ васъ,
Да пѣмъ пѣсни сладко . . . . .

* * *

Не чувашъ ли по нашенско,
Какви неволи страшни,
Донесло ни е времето
Ведно с' бѣди ужасни?

* * *

И моръ и гладъ, и гладъ и моръ!
На вредъ владѣ бѣдностъ;
Селача въ гробенъ е затворъ,
Предъ грозната нещастностъ.

* * *

Орачъ, овчаръ, занаятчий,
Сж потопени въ жалби,
Жестока зима удвои,
Сждбитъ имъ печални.

* * *

И вижъ го, клетия сирмахъ,
Какъ жално стене, пѣшка!
Какво въздища, съ охъ и ахъ,
И си главата трѣшка. . . . .

* * *

Жена, дѣца, въ колибата,
Треператъ блѣди, гладни,
Ожидатъ своя милъ баца . . . . .
Вижъ! . . . . . боси и съдрани.

* * *

И знаятъ туй богатитъ,
И гледатъ отъ далеко,
Не жалижъ за сирмаситъ,
Не имъ е никакъ тежко. . . . .

* * *

Вѣвъ меки, топли, тѣ легла,
Повиватъ са, нехаятъ:
— «За вази бѣдни сж тегла,
За нази тукъ е райтъ.»

М А Щ И Х А Т А .

(ПРИКАЗКА).

VIII.

(Свършекъ).

Тъмно е. Небосклоната напѣстренъ съ свѣтливи звѣздици, отъ които едни по блѣстящи а други едвамъ мерзелѣюща

са. Мѣсечко бѣше поевилъ своето крѣжило комахай преди единъ часъ. Блѣдавата му свѣтлина едвамъ освѣтляваше бистритъ струи на Дунава.

Повърхнината на голѣмата рѣка бѣше ту тиха, ту развълнувана отъ единъ лекъ горнякъ (сѣверенъ вѣтрѣ). Водитъ ѣ са свѣткажъ като мерджелѣини огньове. Въ това време мѣсечината отиде да са затули задъ едно гѣето облаче.

Съ леки но бързи крачки, съ разрошена коса, съ забулена глава, съ свѣтнжли отъ яростъ и безпокойство очи, една женска фигура са приближаваше къмъ брѣга на Дунава, токо на стотина раскрача отъ Стояновата колибка. Тя бърза, тѣзи жена бърза, но все пакъ хвърля крадишкомъ по единъ погледъ назадъ. Съкашъ нѣкой я гоняше.

Най-подиръ тя приближи до рѣката, видя една враница на края. Въ това време мѣсечината освѣти брѣга; жената опули силно очи; съгледа враницата и единъ неволнъ викъ са истъргна изъ гърдитъ ѣ:

— Тя е йоще тамъ! На време идж, защо него го нема.

Мѣсеца са пакъ затули. Жената приближи до враницата. Тя влѣзе въ нея. Извади изъ подъ дръхитъ си трионъ и тесла и работи около четвъртъ отъ часа.

Послѣ бърже, бърже тя са върна изъ пѣтя, по който бѣше дошла.

— Той ще види какъ може да ми са опира! Ще го научж азъ коя е мащиха му, вѣщица ли или самодива!

Така си бѣбреше проклетото женище като вървѣше.

Доиде най-послѣ до познатата колибка и влѣзе вжтрѣ. Тя са приближи до прозореца, който гледаше къмъ Дунава и са страшно ококори.

— Тѣзи нощъ ти ще станешъ храна на нѣкои риби или пѣкъ утрѣ гарванитъ ще яджтъ твоя лежъ съ най-голѣмо наслаждане, говоряше на себе си женската фигура. . . . . И . . . . . моето желанье е изпълнено . . . . . Кolkото за Стояна. . . . . Тя са спрѣ и помисли. Послѣ като удари главата си; пѣй че съмъ глупава! На Стояна ще кажж че неговия прокопсаникъ не са е връщаль въ къщи отъ когато е заминѣлъ и че азъ не можж да станж подиръ му овчаръ. Дързостъ! Сърдце! Трѣба да бѣде човѣкъ дяволъ, когато върши дяволевски работни. . . . . Но какво ми е таквозъ . . . . . тежко . . . . . защо ми са върти мозъка въ главата . . . . . И като каза това тя паднж до прозореца и заспа въ сънъ безпокоенъ, смущаванъ отъ всѣкакви тежки сѣнища.

* * *

Рано йоще въ зори. По-край село лавнѣха кучета.

— Вижъ Станке, вижъ синко, кон сж тѣзи хора дѣто заминаватъ презъ урвата, казваше една стара жена на своята дѣщерка.

— Мамо, то сж рибаритъ, които сж връщатъ отъ Влашко. Дѣдо Стоянъ е наедно съ тѣхъ. . . . . Но мамо, я ела погледни, тѣ носятъ единъ човѣшки трупъ на рамо. . . . . А дѣдо Стоянъ плаче. . . . .

Додѣто ставаше този разговоръ, дѣдо Стоянъ са обѣрнж къмъ двамата си другари и съ единъ пресинялъ гласъ:

— Дайте ми го, а вий си идете, мои

побратими; Господь здрави да ви даде, че ми послужихте толкозъ.

— Не можешъ го носи самъ, бае Стоене, ний ще го внесемъ у васъ, та тогазъ ще си отидемъ.

И тѣ продължаваха да носятъ единъ трупъ, който като занееохъ и сложихъ въ колибата у Дѣдови Стоянови излъзохъ и за малко си поотидохъ.

— Радо, дѣ си Радо, съ дрѣзгавъ гласъ попита дълбоко отчаения баща.

И Рада, която бѣше позаспала въ призорѣ, защото бѣше смущавана и безпокоена цѣла нощъ, отвори очитѣ си, които трепше съ едната си рѣка.

— Дѣ е Милко, каза Стоянь, дѣ е единичко останалата ни подиорка на старини.

И тя отвори очитѣ си; погледна на трупа; послѣ на Стояна; и паднѣ върху трупа, пролѣ нѣколко съзри и съ плачове занарѣжда. Като чу думитѣ ѝ, нарѣжданѣто ѝ, дѣдо Стоянь потрепера. Рада оплакваше Милка, който билъ удавенъ въ рѣката.

— Радо, този трупъ не е Милковъ а Дъчовъ, изкрѣща силно злочестия вече баща.

И ней припаднѣ . . . . Думитѣ, които са иетървахъ изъ устата ѝ въ това критическо време, дадохъ Стояну да разбере фаталната съдбина, която го бѣше сполѣтяла.

Милко бѣше забѣгнѣлъ за винѣги въ Руссията; Дъчо бѣ удавенъ въ Дунавъ отъ рѣцѣтъ на собственната си майка на мѣстото на Милка, за когото *мачицата* бѣше приготвила смъртъта. . . . .

Дѣдо Стоянь не приживѣ много загубата на двамата си синове; той си почина, като поглеждаше на всѣки мигъ завръщанѣто на Милка, отъ когото немаше никаква вѣсть.

Колкото за Рада, тя не видя вече добъръ и благатъ день подиръ онова пѣклено дѣло, което показа че нейното сърдце не е било на жена а на кръвникъ звѣръ. Тя умрѣ слѣдъ мжжа си въ най-тежки смущения, въ най-голѣми мжки и безпокойства.

ВЪТРЕШНИ НОВИНИ.

Цариградъ, 1 Априлия, 1875.

На 6-й на тоя мѣсець, т. е. идущата недѣля, ще стане годишното събрание на *Българското Читалище* въ столицата. Това събрание, по обичаю, има за цѣль прегледванѣто на читалищната дѣятелностъ презъ истеклата година, избирањето на ново Настоятелство и приготвяне за нова работливостъ въ новонаступающата година.

По поводъ на това, ний считамъ за умѣстно и о-временно да направимъ нѣкои забѣлѣжки, върху които привлечамъ вниманѣто на цариградскитѣ си читатели. *Читалищното заведение* презъ истеклата година, никой не може откажа това, не е отговорило напълно на своето призванѣе. Причинитѣ на това сж доволно явни за всѣкиго. Ний ще ги припомнимъ само.

Преди всичко, членовѣтъ на Читалището, които предъ три четири години бѣхъ и повече и по-ревностни работници, днесъ сж и по-малко и не до тол-

козъ имъ сж присърдце читалищнитѣ работи.

Нашитѣ стари въ столицата, отъ които ний очаквахми едно по-друго расположение наспротивъ различнитѣ ни просвѣтителни и добросторни общества, стоѣтъ хладнокрѣвни за да не кажемъ враждебни къмъ Читалището. Нашитѣ млади интелегенти, нашитѣ по-развити момци не сж принесли онѣзи надлежна помощъ на това дѣло, което има толкозъ благородна цѣль: умственото и нравствено свѣтяване на цариградскитѣ ни сънародници. Много отъ тѣзи интелегентни освѣнѣ дѣто не сж членове въ Читалището, ами йоще не обичатъ нито да му чуватъ думата.

Останжлитѣ онѣзи малцина, у които не е съвършено загинѣла послѣдната искрица отъ ревностъ за крѣпенењето на читалище, едно като лишени отъ всѣко насърчване, и друго, и сами виновни за една хладнокрѣвностъ, съ която отъ нѣкоя година зехъ да гледатъ на нѣщата, стоятъ безъ да вършижтъ комахай нищо. Че тѣ сж оправдани до нѣкѣдѣ за това именно защото сж лишени отъ едно какво годѣ насърчване, това го разбирами; но не разбирами тѣхното неопитване да принесѣтъ лѣкъ на злото, когато има лѣкъ?

Ний само имъ задаваме това питанѣе сега, когато тѣ ще са сбержтъ на *Врѣбница* и всѣки членъ е длѣженъ да каже що мисли за бѣдѣжето подобрѣване на читалище. Споредъ насъ, всѣки цариградски Българинъ младъ или старъ, който обича народната проевѣта, е длѣженъ да приежтетува въ това годишно събрание, да чуе положението на единичкото просвѣтително книжовно и научно учреждение, което имамъ въ Цариградъ. Всѣки цариградски Българинъ е длѣженъ да си даде гласа за средствата, които трѣбува да са зематъ за въздиганѣто на читалище. Всѣки е длѣженъ да му принесе помощъта си.

Всичкитѣ български вѣстници, кой по единъ кой по други начинъ, са занимаватъ съ питанѣето по екзархийскитѣ смѣтки: тѣ споменахъ че вече екзархийскитѣ смѣтки за минжлата година сж склучени и че бюджета за настаналата година са е изработилъ. Споредъ *Источно Време*, отъ тѣзи смѣтки става явно че като са извадятъ разноскитѣ на Екзархията, артисвали нѣколко хиляди гроша. Това увѣряване на нашия събратъ ни са вижда май-нелогично, споредъ говоренѣто на самитѣ факти. И нанстина, ний не разбирами какво гѣ каже да има артисали нѣколко хиляди гроша въ екзархийския ковчегъ, а пѣкъ въ сжщото време да са затваря, макаръ привременно, училището за малкитѣ, да са неплаща на екзархийскитѣ служители и пр. Или нашия събратъ е *ялгшиз*, нѣщо твърдѣ за вѣрване, защото, както са научавами отъ здраво мѣето, въ Екзархията ни отъ всичко може да артиса, но като бѣде за пари, работата отива: *капанъ-капана*. Тѣзи ни бѣлѣжка може да са види май-оскѣрбителна за нѣкоя си, но ний, които обичамъ истината и видѣлнната повече отъ своитѣ приятели, не можемъ да примѣчавамъ и да не обаждами народу си това, което има пѣлно право да знае. Нашата девиза е: *истината, видѣлнната, науча-*

та. Ако е това грѣхъ, ний го приемамъ съ чиста съвѣсть.

Но, нека оставимъ на страна тѣзи, тѣй да кажемъ, предивременни бѣлѣжки, за да попитамъ кога ще са публикуватъ склученитѣ вече смѣтки?

Като са опрѣдѣлил бюджета на Екзархията за презъ 1875 година, взело са предъ видъ че занаяпредъ на екзархийскитѣ съвѣтници ще са плаща, отъ като са посрѣщижтъ всѣки други разноски. Това рѣшение е и умно и умѣстно въ днешнѣто стоене на работитѣ. Между това ний ще попитамъ: ами, ако тѣзи разноски станжтъ все по-голѣми и по-голѣми по нѣкоя предвидени или непредвидени случаи, тогазъ нема ли да са плащатъ поѣе онѣзи съвѣтници, които сж направили толкозъ жертви отъ здравѣе и имотъ, които сж потребни да бѣджтъ въ управлението на Екзархията, но които, ако не са поддържатъ, ще бѣджтъ принудени да оставятъ мѣстата си на онѣзи православнѣйши люде, които сж готови да *служатъ безплатно за да ги служатъ вѣчно*?

«Единъ почитаемъ сънародникъ» привлѣкѣлъ вниманѣто на редакцията на *Влѣкъ*, върху присѣтствието на най-горѣщия проповѣдникъ и защитникъ на унията въ единъ Съвѣтъ, и назначенъ да спомогне за укрѣплението и окончателното устройство на младата наша православна Църква, когато отъ друга страна отъ честнитѣ (!) поборници за чистотата на българската правда, едни странятъ за спокойствието на съвѣстьта си (?); други са оттегляватъ за да не станжтъ неволно съюзници на покровителствованата демагогия, а други са предметъ на груби нападения.»

Всичко това е съобщено на редакцията на *Влѣкъ* отъ този почитаемъ сънародникъ на когото името не са обажа. Той е далъ въ сжщото време *Влѣку* единъ драгоцѣненъ паметникъ, който носи заглавие: «Папицашка Светокрадна измама», и който редакцията не обнародва всичѣя, а само тамъ дѣто са напада извѣстията на цѣль български свѣтъ народенъ патриотинъ г-нъ *Драгацъ Цанковъ*, екзархийски съвѣтникъ.

Редакцията на *Влѣкъ* тѣй дебелашки напада г-нъ Др. Цанкова, щото никоя добра душа, никое чувствително сърдце не ще са спре да не почувствува едно дълбоко отвращение отъ неумѣстната тактика, която държи въ своята борба противъ всичко, което не играе споредъ нейнитѣ свирни.

Да! неумѣстна е тактиката на *Влѣкъ*, защото нѣ настоящето може да отсѣди г-на Цанкова зашто той е билъ едно време служителъ на една идея която, щете уния, щете анти-фенерство наречете. Особито това настояще не може да направи тѣзи пресѣджъ, когато то е така злочесто да има на чело въ представителитѣ си, хора не съвѣсѣтъ чисти отъ страсти, мщения и гнили идеи.

За това и ний не щемъ сѣднѣ тукъ да оправдавами тогозъ или оногозъ. Доволно е обаче да попитамъ, кой може отрѣче че заслугитѣ, еторени народу отъ г-нъ Д. Цанкова, наспротивъ заслугитѣ които му е принесла редакцията на *Влѣкъ* стоятъ, както стои 1000 къмъ 0? Можтъ ли отказа това двамата редактори на *Влѣкъ*? — Ако са наематъ да го на-

правятъ, ако ни убѣдятъ, ний ще си теглимъ думитъ назадъ, и ще имъ исками прошка ако ги докачамъ чрезъ това. До тогазъ обаче нека ни е позволено да са съмишвама въ тѣхната здрава логика, съ която проглушихъ свѣта.

Високата Порта съставила една комисия, която била натоварена да назначи предѣлитъ на Черна-Гора.

— Споредъ *Источно Време* Ексархията подала такриръ за повръщането на Н. Преосв. г-на Доротея на митрополитското му сѣдалище въ Скопня. Тѣзи постыка е умна и желателно е Царското Правителство да земеше въ внимание такрира на Ексархията.

— Отъ десетина дни жалостната новина за опасното боледуване на Нег. Преосвещенство св. Търновскаго бѣше доволно обезпокоила цариградското българско население. Съ радостъ са научавама обаче че дядо Иларнонъ станжлъ по-добръ и че билъ на оздравяване.

— Прочитами въ *Напрѣдокъ*: «Говори са че Ексархията имала утѣшителни свѣдѣния касателно до искането ѝ да са извършатъ истилямитъ въ нѣкои смѣсенни епархии. — Съ удоволствие са научавама че, по ходатайството на Ексархията, Високата Порта издала високи заповѣди до главнитъ управители на вилаетитъ да престане гоненето противъ българскитъ учители въ смѣсенитъ епархии.»

— Въ сжция вѣстникъ четемъ, че българското училище въ Дойрянь е затворено по интригитъ и настояването на гръцкия владика, а българския учителъ въ Петричь закарали вързанъ въ Струмица, защото го билъ наклеветилъ струмишкия гръцки владика. Отъ Мелникъ пжкъ пишатъ, сѣ до *Напрѣдокъ*, че нашитъ сънародници въ тоя градъ са готвѣли да припознайтъ пакъ гръцкия владика и да са съединятъ съ Гърцитъ. Причината на това била че имъ дотегнало вече да чакатъ да са снабдятъ съ Българинъ владика, испратенъ отъ Ексархията.

— Нѣкои народни водачи обичатъ да пушатъ по нѣкога ласкателни вѣсти, било до подтвърдяването на Устава, било до извършването на истилямитъ, но всѣкога тия вѣсти сж излазяли безосновни. Още лани по това време са расчу че истилямитъ ще са захванатъ, но до-сега нищо са не видѣ на дѣло, освѣнь голи думи и хубави надѣжди. Ние мислимъ че, вмѣсто да покриватъ, тѣзи хора по-добръ ще струватъ ако обаждатъ на народа всѣкога истинното положение, въ което са намѣрва. Джжливитъ вѣсти и ласкавитъ обѣщания, безъ да са испжлятъ, не сочатъ на добро.

— Г-нъ Александръ Ексархъ, на когото за пристигването въ Цариградъ бѣхми явили, е подалъ една жалба на Ексархията та нека отъ нея 50,000 гр., които ималъ да зима отъ българския народъ съ *илма* за печатането на нѣкогашнитъ *Български Книжници*. Ексархията не приела тѣзи незаконна просба.

— Завчера пристигна въ Цариградъ униятския владика г-нъ Рафаилъ. Както знайтъ читателитъ ни, Н. Преосвещенство бѣше въ Солунъ.

— Споредъ *Турки* мръннето на доби-

тъка, студа и немањето храна презъ тая година, поразили и намалили по венчката Държава живата стока, а скотовѣдцитъ сж задължени да плащатъ толкова данѣкъ за нея, колкото е изброенъ добитака когато е исписванъ, при всичко че повечето отъ половината е измрѣлъ отъ исписването до прибирането на данока. *Турки* желае што да са не задължаватъ скотовѣдцитъ да плащатъ данокъ за измрѣлия добитѣкъ, нѣщо което желаемъ и ний и, вѣрвами, че Цар. Правителство ще земе во внимание жалостното състояние на скотовѣдцитъ и ще са погрижи да отмахне тая безумѣстностъ, която доста докача интереситъ и състоянieto на една голѣма частъ отъ населението на Държавата.

— Министра на полицията е издалъ заповѣдь до всички ханджии въ Стамбулъ да обаждатъ тутакси за разболениитъ лица въ тѣхнитъ ханища. Всѣки боленъ ще са принася и гледа въ болницитъ на града. Онѣзи ханджии, които не са съобразятъ съ тѣзи заповѣдь ще бждатъ наказани строго.

— Великия Везиръ е поканилъ главното управление въ Одринския Вилаетъ да земе всички потрѣбни мѣрки за заравяването на всички лешове на измрѣлитъ животни отъ мѣра. Тѣзи мѣрка е твърдѣ спасителна въ гигиеническо отношение на мѣстото. Валията прочее е е длъженъ да са погрижи частъ за понапрѣдъ полагањето ѝ въ дѣйствието.

— Споредъ *Ла Турки, Османската мореплавателна компания* по Дунава щѣла да са унищожни и замѣсти съ друга една европейска. Тѣзи европейска компания щѣла да бжде доволно кадърна за да издържа потрѣбната конкуренция съ австрийскитъ вапори. Трѣбува да приложимъ, че причината на тая промѣна била некадърността на чиновницитъ въ служба на Дунавската компания, некадърностъ противо която не малко са е писало изъ вѣстницитъ. Отъ своя страна ний неможемъ да не попитама: до кога все отъ чужденцитъ ще очаквама да идватъ въ нашата собствена кѣща да ни ставатъ управители?

— Въ Забла (въ Анадолъ) е избухнжло едно възстанъе на 17 Мартъ. Възстанницитъ нападнжли и обрали сѣдалището на подуправителя. Най-първо, подуправителя можилъ да распжди първата чета, която състояла отъ 50—60 души. Но подиръ нея дошла една друга чета отъ 400 души, които нападнжли дору на конака и хвърляли камъни презъ прозорцитъ. *Фаръ дю Босфоръ* вѣстява че дошлитъ отъ вилаетския меркезъ многобройна войска исполувили повечето отъ бунтовницитъ и умирили възстанъето. Говори са че причината на това смущенне било запирането на едно само лице отъ мѣстнитъ жители.

— Вѣстникъ *Дунавъ* вѣстява че рѣката Дунавъ са очистила отъ ледовѣтъ и че плаването на параходитъ сж поченжли безъ никакво препятствие. Горитъ и полянитъ изъ околността обаче били йоще покрити съ дебелы снѣгове, поради което добитѣка продължавалъ да умира, като не можалъ да намѣри лесно паша.

— Изъ Одринъ вѣстяватъ че поради снѣговетъ и лѣдовѣтъ; поради нѣманьето на паша добитѣка мрѣлъ отъ нехраненъе. Сжщитъ плачевни новини и

дѣтъ и изъ много други краища на Държавата.

— Ибрахимъ бей, бивший сѣдня въ Ангора, са наименува за такжвъ въ Руссе.

— Тифуса, (тежката болестъ), който напоследньо са е поевилъ въ нѣколко села по Солунско ставалъ отъ день на день по опасенъ. Властѣта щѣла да испроводи по тѣзи мѣста лѣкари и лѣкарства. Това трѣбува да стане частъ понапрѣдъ, защото злото са побѣдява по-лесно въ началото си, въ поевлението си.

— *Меджмуаи-Хавадисъ*, армено-католически вѣстникъ въ Столицата, понеже напоследньо е публикувалъ единъ членъ противо арменския патриархъ; главния управителъ на този журналъ билъ прогласенъ, за схизматикъ въ всички армено-католически черкови. Това вѣстявама споредъ *Шаркъ*.

— Отъ Кюстендже вѣстяватъ че положението на селенитъ било отъ най-жалостнитъ. Добитака мрѣлъ всѣкой день отъ немање храна; хората горили дървѣята отъ кѣщята си за да са топлѣтъ, а пжкъ нѣкои си ги продавали за да си купуватъ хлѣбъ.

Руссе. — Нашия дописникъ изъ тоя градъ ни дава много интересни запознания съ шумненската работа. Ний извличама онова, което повече привлече вниманъето ни:

« Испита на оклеветеннитъ въ тая работа ще са извърши съ всичката точностъ и съ правилността, които са силатъ да вносатъ въ работитъ отъ просветената администрация на Н. Прев. нашия валия, Мехмедъ Асимъ паша. Въ всѣкой случай нека са надаме че ще бждатъ снисходителни къмъ ония несчастни, които даже и ако сж сгрѣшили, то е било въ таква обстоятелства, въ които не сж били господари на сами себе си.

« Това е то прочутото движение, на което едни злокобни птици са помжчиха, съ кряканята си въ чуждия печатъ, да обърнатъ вниманъето на Европа и на Турското Правителство, като на движение направено отъ Българетъ съ политическа цѣль, сирѣчъ не като отзивъ на прѣдизвикванията на нѣколцина чужденци, а срѣщу властѣта на Султана и въ видъ на независимостъ. Други, ушь по-умѣренни, като именуваатъ Българетъ *немирна секта*, приписватъ ѝ рѣченното движение на тѣхния фанатизмъ и на тѣхната нетърпимостъ за другитъ народности и за другитъ вѣроисповѣдания. Ния прощаваме на чужденцитъ, настроени, по интересъ или по заблуждение, враждебно къмъ насъ за стоенъето имъ противъ насъ, стоенъе пълно съ кривда и съ жестокостъ. Нѣ въ какви думи ли да осждимъ отстраненията на езикъ, въ които пада по нѣкога вѣстникъ *Дунавъ*, и които не служатъ освѣнь да дразнатъ въ умовѣтъ идеи на омраза и на недо-вѣрие отъ единъ къмъ други. Назначенъ да тълкува при жителството на областѣта, волята на Монарха и расположенията на просвѣтеното Му Правителство, *Дунавъ* трѣбваше да е по-остороженъ и по-внимателенъ въ избора на израженията си, колчимъ му дохожда да каже нѣщо за една коя да е отъ различнитъ общини въ Държавата. Ния твърдѣ смиренно отправаме сжщия съвѣтъ и на ру-

сенокия му събратъ Слънце, който са вижда че са нуждае отъ подобенъ съвѣтъ. Ния всички са подвизаваме да спомогнемъ, всѣкой въ прѣдѣла на средствата си, въ гигантското дѣло да са ожществи зглобванетоъ въ едно нераздѣлно цѣло на всичкитѣ чада на общата татковина; е добръ, нека нашитѣ общи усилия да са стрематъ неуклонно къмъ тая толкова желанна цѣль.»

Подиръ това нашия дописникъ прилагатъ:

«Едни, именно ония, за които да тлаекатъ мѣстото ни къмъ пропастьта е главно занятие, и на които би са щяло да видятъ всичкитѣ Българи прѣминати на края на вѣжето, едни не сѣ доволни отъ нормалния гледищъ на нѣщата у насъ. Враговетѣ ни, ако не викатъ, мислятъ че нашия Валия не развилъ доста енергия и не употрѣбилъ доста строгостъ въ дѣло на наказанването което, споредъ нихъ, са стояло да са наложи безъ слѣдуванетоъ на никаква процедура, на запрѣбитѣ Шумненци. Нѣ разумнитѣ хора и ония кои разбиратъ що ще рѣче управление и политика, твърдѣ оцѣняватъ начина пълненъ съ тактъ и съ знания, по който Негово Превѣходителство са обхожда и въ това дѣло, и всички въ единъ гласъ исповѣдатъ че Мехмедъ Асимъ паша, по-добръ отъ всѣкого, разбира положението, и туря на ранитѣ цѣра, който имъ е най-приспособимъ. Людѣе компетентни и искрено предани на интереситѣ на мѣстото ни, поддържатъ че тоя високъ чиновникъ, съ примирителния си характеръ, е най въ състояние да управлява една деликатата крайнина като нашата, дѣто интригата цѣвти чрезъ разнитѣ чужди стихии, една на друга по-противни, и дѣто непосредствено влизатъ, съ здравитѣ идеи на образования свѣтъ, венчката оная умствена утрова, рожба на болнитѣ мозъци, която прави толкова опасно упражнението на много полезни правдини даже и въ тоя свѣтъ, инакъ приготвенъ за тѣхъ, и умуднява вървежа му къмъ единъ по-високъ стъпенъ на съвършенство и къмъ едно по-гольмо благоденствие. Мехмедъ Асимъ паша е дълбоко нажаленъ отъ Шумненското приключение.»

Татаръ-Пазарджикъ. — Пишатъ ни отъ тоя градъ:

«Нег. Пресвещенство г-нтъ Панаретъ Пловдивскій бѣше въ града ни на Кръстопоклонна Недѣля и предсѣдателствува казалийския съборъ, който става всѣка година на тоя день. Ако и да са разотиде събора още въ понедедникъ, слѣдъ като са прегледахъ смѣткитѣ на общината и като са избраха нови членове за общината, дѣдо Панаретъ са бави още въ града ни. Принуди са да постои тука нѣколко деня за да са рѣши питаньето за съединяванетоъ на черковитѣ и училищата въ Т.-Пазарджикъ. Това питанье зададохъ съ особенно прошение на дѣда Панарета представителитѣ на махлитѣ: Чиксалжнъ, Канлж-Кавакъ и Ени-Махала. Слѣдъ дълги размисления и живи разисквания въ четире събрания отъ представителитѣ на всичкитѣ махали въ града ни, подъ предсѣдателствуванетоъ на дѣда Панарета, съединяванетоъ на черковитѣ и на училищата най-после стана. Ще има сега

едно главно училище, което ще бжде въ Варушъ-махла, а училищата въ другитѣ махли ще бждатъ взаимни само. Като не достигатъ дневнитѣ приходи на черковитѣ за да са наредѣтъ училищата, то са рѣши да са разхвърля въ града на бедель едно количество отъ около 18000 гр. Всичкитѣ разумни хора са радватъ дѣто е станало това съединяване и вѣрватъ че добри сътинни ще излѣзатъ отъ него за града. Училищата ни сѣ доста добръ наредени. Надѣемъ са че новоизбранитѣ членове на общината ще са погрижатъ още по-добръ да са наредѣтъ училищата ни за идущата година. Читалището ни върви така сѣщо добръ.»

Пиротъ. — Пишатъ ни отъ тоя градъ, съ дата 22 Марта:

«Прѣзъ тия дни имаме голѣми плачове и ридания отъ скотовѣдцитѣ за изгубванетоъ на добитѣка имъ, а всичко биде причинено отъ голѣмитѣ снѣгове, които паднаха на послѣдно време. До сега както и да е горкитѣ селяни са бориха съ опустошителността на зимата, нѣ отъ сега (макаръ и да поченаха да са топятъ вече снѣговетѣ) като не остана храна, нема что друго да сторѣтъ, освѣнъ сѣ съкрушени сърдца да гледатъ умирающитѣ си стада. Заминалата седмица са приказваше изъ града, че единъ селянинъ заклалъ 7-8 ягнета цомъ са показали на бѣль свѣтъ. Като го попитали, защо върши това, то той имъ отговорилъ: «Защо ми сѣ, когато на скоро има да изгубя и майкитѣ имъ.» Други пакъ веднага ги хвърлили. Ето, до какво жалостно положение сѣ достигнали сега нашитѣ горки селяни, и дѣ ще му искаратъ края тая година, Богъ знае. — Всичкитѣ почти други работи у насъ спѣтъ дълбокъ снѣгъ и не знаѣж, кога ли ще са стрѣнѣтъ отъ него, като комахай са показватъ твърдѣ малки бѣлзи, които даватъ утѣшителни надѣжди за по-добро бѣдѣще. Желателно би било, ако нашитѣ граждани са захванеха по-съ-присърдце за доброто урѣждане на общественитѣ работи, защото настоящето имъ положение не е до тамъ удовлетворително.»

ВЖНКАШНИ НОВИНИ.

Пристигналата на върха на слава и на сила, (както обичатъ да говорятъ званичнитѣ прусски органи), Германска Държава не почива на ружи и триандафили, споредъ вѣставянията на работническитѣ газети изъ това мѣсто. Жаловитото, окаянното и дору безисходното положение на работническитѣ разреди, е такъвъ опасенъ «дамокловъ мечъ» за съществуванетоъ на Империята, щото за махванетоъ на тѣзи опасностъ потрѣбна би била вѣщината, искуството на нѣкоя личностъ хиляди пѣти по-хитра отъ личността на «Бисмарка», нареченъ велики германски дипломатъ.

Сиромашията, глада, бѣдността като царува навѣдѣ изъ работническата маса, правителството като не зема никакви радикални мѣрки за премахванетоъ на това зло, работничитѣ образуватъ различни потайни общества, приготвятъ всѣкакви средства за едно промѣняване

на царетвующия социални редъ. Не едно, не двѣ движения са показали върхъ; не едно, не двѣ заевления сѣ стрѣснали стария Вилхелмъ.

Положението на работничитѣ е лошо, много лошо. Недѣлната имъ заплата е станжала толкозъ малка, щото тѣ не можѣтъ да прехранватъ своитѣ челяди. Мнозина стигнали до тамъ, дѣто са удавяли, убѣсвали или сами отивали да поискатъ да ги затворятъ въ тъмница, като казвали че откраднали единъ късъ платъ или комаче хлѣбъ отъ нѣкъдѣ. Тѣзи злощастници предпочитали да умрѣтъ отъ гладната смъртъ.

Между това има такива бездушни хора, които не искатъ да видятъ дѣйствителното положение на работитѣ и които казватъ че положението на работничитѣ не е лошо. Всичкото аристократическо вѣстникарство поддържа че работничитѣ нѣматъ дѣйствителни неволни.

«Но за да видите по-добръ, викатъ работническитѣ газети, елате да ви очистимъ очилата. Влѣзте въ нашитѣ колиби; погледнете какъ ний сѣ нашитѣ жени и дѣца работимъ, работимъ до дѣла бока ноцъ за това, за да поддържамъ живота си. Погледнете на този нашъ животъ. . . . . Всѣкога ний сме били принудени да прекарваме и прекарваме тежки и злочести дни. Когато вий богатитѣ стоите въ топла стая, почивате на меки дюшеци и възглавници — ний сѣдимъ въ студената стая, треперимъ пригнати надъ тезгяха си, или работимъ дълбоко подъ земята, въ тъмна и влажна изба, като рискуваме своя животъ. Нашитѣ жени мръзнѣтъ и са вкоченяватъ надъ работа, — а вашитѣ не допиратъ баремъ прѣстъ до прѣстъ. Вашитѣ дѣца играятъ — нашитѣ са скитатъ на-самъ на-тамъ или пѣкъ плетѣтъ тѣзи чорапи, които са обтягатъ по тлѣститѣ нозѣ на вашитѣ жени, дѣщери и държанки. Вий пирувате, гулѣете и са веселите, а ний теглимъ, ядемъ гнидъ барай и приемъ мръсно пиво. И въ това време, когато студения вѣтъръ прогизва месата ни презъ нашитѣ испокъсани забунчета, вий са кордисвате въ екшпоцѣнни дебели шуби. Благоволете, о бездушни, поне като вървите изъ лицата да погледнете на насъ трепещущи отъ студъ, да попитате защо ли мръзнѣтъ тѣзи глупци!»

Такъвъ е езика на сиромаситѣ работници. Но аристокрацията е бездушна, саможива и тя не ще ни да знае за тѣхнитѣ оплаквания. Впрочемъ, това аномално отношение между богати и сиромаси въ Германия ползвателно ли е за Държавната система? — Ще си каже единъ день.

Въ всички австрийски области, освѣнъ въ Далмация, ставатъ приготовления за отварянето на земскитѣ сборове или диетитѣ. Въ Далмация са отложило отварянето на диетата за презъ Маия, по причина на пътуванетоъ на Францъ Йосифа. Въ Чешката Диета, въ която вече представителитѣ на Младитѣ Чеси сѣ деветъ, ще присѣствуватъ двама отъ новоизбранитѣ либерални посланници, Сладковски и Вацекъ. Старочешката партия е останжала върна на рѣшенето си да не отива на събора.

На 7-й истеклаго мѣсеца въ Карловацъ е имало архиерейски синодъ, кой-

то ще притовни онъзи нъща, които тръбува да ръши народния съборъ. Патриарха на австрийскитъ Сърби събрали всичкитъ епископи въ него день. Говори са че министра на пресвѣтата въ Австрия позволилъ премѣтянето на Матица Сърбека въ Пеща; но забранилъ показването на матичнитъ служители, като заповѣдалъ дору свалянето до колкото са може на тѣхнитъ заплати.

Говори са за премѣтянето на Далматската столица. Както е познато, Зара е била до сега резиденцията на главния управителъ въ Далматско. Като тѣзи резиденция не била на мѣсто сръдоточно, то Италианцитъ искатъ да имъ са позволи да стане столица Спалатъ, пристанище, което са види згодно да стане най-важно отъ всичкото далматско крайморие насрѣща Италия.

Да ли желането на Италианцитъ, които сж много по-малко отъ Далматинцитъ въ тѣзи областъ, ще са испълни не знаемъ. Знаемъ само това, че посѣщението на императора въ тѣзи областъ ще даде край на питането.

Телеграфа вѣстява че Францъ-Йосифъ билъ вече въ Зара.

Папата на послѣдньо са занимава съ писане и отправяне на окръжни писма до своитъ покорни стада. Ний поминахми въ листа си за едно окръжно писмо, отправено до германскитъ католически черковници, чрезъ което писмо Папата имъ поръчваше да не са подчиняватъ на новитъ държавни закони, нападнати всѣкакъ въ папекото послание. На послѣдньо Св. Отецъ испратилъ йоще едно окръжно послание къмъ швейцарското черковничество. Това послание напада твърдѣ папски Старитъ Католици и Швейцарската Република. Достояно за забълъжване е че тона на това послание е много повече надутъ и нападателенъ отъ по-напрешното, въ което Папата нападаше само германското правителство. Горкий Папа! И той са мами, че неговитъ послания иматъ йоще старовременната сила и влияне на папскитъ будди.

Плтуването на Францъ-Йосифа е първия и главенъ предметъ, върху който ставатъ дълги и широки разисквания въ европейското вѣстникарство. Отъ сръщата въ Венеция на двамата съседни господари, на Австро-Унгария и на Италия, всички сж съгласни да признаватъ че ще излъзатъ добри сѣтнини за поддържането на мира.

Вече тѣзи сръща станж и телеграфа изъ Венеция ни вѣстява подробно за блѣскавия приемъ направенъ отъ Италианския царь на негова августѣйшии гостъ. Когато Францъ-Йосифъ билъ призованъ на едно угощение въ негова честь дадено отъ Викторъ-Емануила, ето какви думи били изговорени въ здравицата на италианския царь: «Нийж, казалъ този послѣдния, нийж за здравето на Н. Ц. Величество императора на Австрия и царя на Унгария, моя знаменитъ гостенинъ, братъ и приятелъ и за всѣкогашното съединение и благоденствие на нашитъ двѣ царства.» А ето що му отговорилъ Францъ-Йосифъ: «Съ усѣщания на най-живоестна признателностъ за добрия приемъ, който намѣрихъ тукъ, азъ пия за здравето на Н. Величество

Италианския царь, моя братъ и любезенъ приятелъ, за здравето на неговата царска челядь и за благоденствието на Италия.»

Сръбския князь Миланъ е приелъ много адреси, въ които му са искава благодарение дѣто е распуснжлъ Скупщината. Газета-дво-ла-Кроа като прави нѣкои бѣлжжки върху опитванията на Черногорския князь да са избере отъ Сърбитъ на мѣсто Милана, йоще като бжджи господарь на всички юго-славени прилага твърдѣ опърничаво: «Основането на една велика Сръбека Империя, която членоветъ на Омладината обичатъ да бълнуватъ, не ще бжде толкозъ лесна работа, колкото си го мислятъ тѣ. Европейскитъ сили сж интересуватъ твърдѣ много за запазването на реда или тишината въ Балканския полуостровъ и тѣ щятъ безъ друго да са въпротивятъ силно на полагаването въ дѣло на подобни фантазогории.»

Това ни показва яено че и Европейцитъ не можтъ да не са позасмѣятъ на нѣкои наивни «велики идеи», които са проевляватъ въ ултра-распаленитъ елементи на сръбския народъ. Види се тѣ забравятъ дължноститъ си като народна личностъ, спрямо своитъ съседни.

РАЗНИ РАБОТИ.

Планетата Венера. — Слѣдъ три месеци лоше време, капитайна на парахода *Мусевъ* сполучилъ да разгледа и изелѣдва заминаването на планетата Венера подъ слънцето. Разгледаването станжло отъ островъ св. Павелъ, за което вѣстява една телеграма отъ Адена отъ 16 Февр. Мнозина фотографы снели различнитъ фази на това астрономическо явление.

Тѣзи сполука въ изелѣдоването отъ островъ св. Павелъ удовлетворила несполуката която са случила въ разгледаването отъ островъ Сампелъ, отъ дѣто г. Бухе де ла Гри видѣлъ купъ отъ облаци да затулятъ слънцето тамамъ въ часа на преминуването на планетата. Преминуването на тѣзи планета и доброто й разгледаване, както са мисли, ще направи забълъжителна епоха въ астрономическата наука. Не токо-тъй са обржжли връзъ него най-серiously внимание всички просвѣтени държави и правителства.

Плтуването съ балонъ. — Изъ Парижъ вѣстяватъ че балона *Зенитъ*, пуснатъ на 11 Марта отъ газната фабрика на Вилетъ, сполучилъ съвършено въ предприятието си. Слѣдъ едно плтуване отъ 23 часа, дързостнитъ въздушни плтувачи слѣзли на равнище въ Акашонъ. Нѣмането на вѣсти отъ тѣзи плтувачи бѣше породило голѣми безпокойствия за съдбата на експедицията, предприета съ доста дързостъ. Но една телеграфическа депеша отправена до предѣтателя на Френското Въздухо-плавателно Дружество, дойде по щастие да распржжи тѣзи безпокойствия. Ето телеграмата:

«Бордо, 25 Марта, 8 час. 55 мин. заранъ. — Плтуване отъ 23 часа, слѣзване въ голѣмитъ Аркашонски пусти полета, съща пустины; принасяне и кореспонденция невъзможни; температура минимумъ, 4 градуса подъ нула. Великолѣпенъ мѣсеченъ кржгъ на кржеть. Блѣскаво изгрване на слънцето съ море на хоризонта. Слѣдвахми брѣга на рѣката Жироида въ продължение на 11 часа и я прѣминахми, на десетъ часа, при Кордуанъ. Ний бихми тласнати връзъ блатото на Каркансъ послѣ имажми едно горещо слънце. Двѣ слаби въздушни течения които ни тласкахж много пжти връзъ земята и връзъ морето.

«Опититъ ни за вжлгнатата киелота сполучихж съвършено тѣй както и спектроскопическитъ ни и електрически забълъжвания. «Поанавихми постоянно пжти и бързната си; спущане на 4 гълба. Отъ деветия часъ

до единадесетитъ ний дръжахми полѣзни на чъртаня. Връщане утрѣ.

«Подписанъ: Сивель, Кросе Спинели, Гастонъ Тисандие, Албертъ Тисандие Жобертъ.»

Призовавами внимането върху важността на това, дѣто са потвърждава едно кржстообразно явление което е придружавало мѣсечния кржгъ, понеже възможността на подобно явление е отхвърлена отъ нѣкоя физиди. Сжщо е любопитно да гледами като са потвърдяватъ йоще единъ пжтъ съществуването на двѣ въздушни течения противни едно на друго. Това въздушно плтуване е най-дългото, което е могло да са направи до днешния день.

Преди нѣколко дни въ Цариградъ умрѣ една Гръкыня 117-годишна на възраст. До послѣдния си часъ тя била на себе си и имала здрави всичкитъ си умствени сили; оплаквала са само че й испадали нѣкои отъ збжитѣ.

Пишатъ ни отъ Руссе: «Много отъ нашитъ мадами и маджозели (наричамъ ги съ имената които обичатъ) са пѣратъ като пате въ решето че посетиле Вѣна или Букурещъ, че прегвацватъ по двѣ три френски или нѣмски, и слиятъ са, съ смѣшното маймунско подражане да са облачатъ, да постжпватъ, да играятъ, да поглѣдватъ, даже да помиватъ, сѣ ала-франга; нѣ колко отъ нийж сж долни, горкитъ, въ онии качества на ума и на сърдцето, които праватъ отъ жената едно благотворно божество, кадърно да раздава около себе миръ, радостъ и животъ.»

За изморяването на червентъ, които са раждатъ у животнитъ, трѣбва да са свари въ една ока вода три шени пелинъ и да имъ са дава да пиятъ заранъ и вечеръ два дни нарѣдъ. Съ този цѣръ понеже ще са изморятъ червентъ, то за да са извадятъ на вѣнъ, трѣбва да са размѣси *сарж-сабургъ* въ една ока топла вода и да са дава на животнитъ да пиятъ отъ нея заранъ и вечеръ два дни нарѣдъ. Защото е доволно този цѣръ на едно животно, нема нужда отъ повтаряния. (Дунавъ.)

Въ миналия ни брой като са говори за сръбскитъ дѣла, вмѣкнжла са е една печатарска погрѣшка; на мѣсто *Гроковичъ*, казано е *Ушковичъ*.

ВѢСТЪ. — Отпечатването на V-й брой отъ «Читалище» останж малко назадъ додѣ са испълнитъ нѣкои изисквани усели за подписване на позволение то му отъ министерството на просѣщението. Това е, кажи на свършване и ний са надѣемъ наскоро да настинемъ уреченото въ издаването време.

Цариградъ, 31 Мартъ, 1875.

За Настоятелството
Дѣловодителя Л. Р. Моравеновъ.

БЪЛГАРСКОТО ЧИТАЛИЩЕ ВЪ ЦАРИГРАДЪ.

Идущата недѣлж, на 6 того, слѣдъ отпустъ на църквата, Българското Читалище ще има годишното си общо събрание. Призоваватъ са всички членове основатели и всички родолюбци да присжтствуватъ непрѣменно.

Дневенъ рѣдъ:

Ще са прочете изложение на дѣлата читалищни за прѣзъ итеклата година и ще са избере ново Настоятелство.

Цариградъ, 2 Апрель, 1875.

Настоятелството.

МИНИСТЕРСТВО НА ТЪРГОВИЯТА.

Испадане на Златинъ Гроздановъ и съдруженника му Теню Радевъ (абаджий).

Като са назначи въводителъ отъ 2-то отдѣление на Търговекоеското Сждилище и Г. г. Ставраки ефенди и Ферхатъ ефенди милизими отъ 2-то и 3-то отдѣление привременни синдци върху реченното испадане, привикватъ са всички яви заинтерелни на испадането што е съгласно съ 170-я членъ отъ Царск. търговски Кодикъ, да са яватъ въ търговекоеското сждилище въ залата на въводителитъ въ понедѣлникъ на 6-й Ребиюль-Евелъ 1292 и 31 Марта 1291 часа на 6 по турски и да сразмислятъ за оставането пагъ на исититъ или заради замѣняването на привременнитъ синдци.